



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 20.11.2015.

VIII.7033.1.2014.AKB

**Pani prof. dr hab.  
Lena Kolarska-Bobińska  
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego  
ul. Hoża 20  
00-529 WARSZAWA**

*Szanowno Pani Minister,*

W 2013 r., w związku z planowaną nowelizacją przepisów ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.; dalej: *Prawo o szkolnictwie wyższym*), zwróciłam się do ówczesnej Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Pani Prof. Barbary Kudryckiej, z prośbą o analizę i uwzględnienie w procesie formułowania zmian w tym akcie prawnym problemu dotyczącego możliwości pobierania na drugim kierunku studiów stypendium specjalnego przez studentów z niepełnosprawnościami.

W skierowanym w tej sprawie wystąpieniu zwróciłam uwagę Pani Minister na konsekwencje wynikające ze stosowania przepisu art. 184 ust. 5 *Prawa o szkolnictwie wyższym*, zgodnie z którym studentowi, który po ukończeniu jednego kierunku studiów kontynuuje naukę na drugim kierunku studiów, nie przysługuje pomoc materialna m. in. w postaci stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych.

W otrzymanej od Pani Minister odpowiedzi (znak pisma: DBF.WPM.6300.100.2013.MK) zostałam poinformowana, że w związku z trwającymi pracami legislacyjnymi rozważone zostanie wprowadzenie stosownej zmiany polegającej na uregulowaniu możliwości ubiegania się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych na kolejnym kierunku studiów w przypadku, gdy

niepełnosprawność powstała w czasie trwania studiów lub po ich ukończeniu. W związku z powyższym zapewnieniem z przykrością odnotowałam, że w uchwalonej nowelizacji omawianej ustawy postulowana przeze mnie zmiana w zakresie uwzględnienia sytuacji studentów z niepełnosprawnościami, którzy nie pobierali stypendium specjalnego na pierwszym kierunku studiów, nie została w żaden sposób uwzględniona.

Pragnę podkreślić, że podjęta interwencja była skutkiem licznych skarg, z których wynika, że wskazana regulacja jest nieadekwatna do sytuacji studentów z niepełnosprawnościami. Studenci, którzy nabyli niepełnosprawność w trakcie albo po ukończeniu studiów stają przed nowymi wyzwaniami wynikającymi z nowej sytuacji życiowej. Pojawienie się dysfunkcji staje się często przyczyną braku możliwości wykonywania wyuczonego zawodu, co z kolei stawia te osoby przed koniecznością zdobycia kolejnych kwalifikacji lub całkowitego przekwalifikowania się. Aktualnie obowiązujące przepisy prawa stanowią, że studentom w takiej sytuacji nie przysługuje stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, mimo iż nie korzystały z niego na pierwszym kierunku studiów.

Po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 listopada 2013 r. (sygn. akt K 40/12) ograniczenie wsparcia materialnego dla studenta wyłącznie do momentu uzyskania przez niego tytułu zawodowego magistra na pierwszym kierunku studiów, nie budzi już wątpliwości konstytucyjnych. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami, których dysfunkcja powstała w trakcie lub po ukończeniu pierwszego kierunku studiów, a które nie pobierały wówczas stypendium specjalnego jest jednak całkowicie odmienna i w mojej opinii wymaga znalezienia rozwiązania zapewniającego tym studentom niezbędne dla nich wsparcie. Nowelizacja wskazanego przepisu byłaby również spójna z normą zawartą w art. 24 ust 5 *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz.U. z 2012 r., poz. 1169), zgodnie z którą, Polska stając się stroną tej umowy, zobowiązała się do zapewniania osobom z niepełnosprawnościami dostępu do powszechnego szkolnictwa wyższego, bez dyskryminacji i na zasadzie równości z innymi osobami.

W związku z tym, że opisany wyżej problem wciąż pozostaje aktualny, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw*

*Obywatelskich* (Dz.U. z 2014 r., poz. 1648, tj.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionych kwestii oraz poinformowanie, czy były lub są one analizowane, zwłaszcza pod kątem ewentualnych zmian legislacyjnych.

*Luzna podchwycenie*

*Jana Jipow*